

TET VERKOSSA

Kokeilu 8. – 9. luokkien työelämään
tutustumisjakson raportoinnista ja itsearvioinnista
Opit - verkkoympäristössä lukuvuonna 2006–2007

Annikka Vinkka

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2009**

Opinto-ohjaajankoulutus

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) Vinkka Annikka	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 18	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen ____31.12.2009__saakka	
Työn nimi TET verkossa Kokeilu 8. – 9. luokkien työelämään tutustumisjakson raportoinnista ja itsearvioinnista Opit -verkkoympäristössä lukuvuonna 2006–2007		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opinto-ohjaajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Virtanen Riitta		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Työhön tutustumisjakson (TET) raportointi ei oppilaiden mielestä ole aina ollut kaikista innostavin osa työharjoittelua, mutta tietokone on mukava työväline, kehittämishankkeessani pyrin yhdistämään nämä kaksi toimivaksi kokonaisuudeksi.</p> <p>Kehittämishankkeeni tavoitteena oli kokeilu TET -raportin ja itsearvioinnin tekemisestä verkossa. Kokeilu tapahtui lukuvuonna 2006 - 2007 Länsipuiston koulussa Kokkolassa. 9. luokkalaiset tekivät Työhön tutustumisraportin ja itsearvioinnin (80 % ikäluokasta) ja 8. luokkalaiset tekivät vain itsearvioinnin (85 % ikäluokasta).</p> <p>TET – raportti on aikaisemmin tehty osana äidinkielen kurssia, joten tässä hankkeessa hyödynnettiin olemassa olevia ja käytettyjä raportointiohjeita yhdistettynä verkkoympäristöön. Verkkoympäristönä toimi koulussa oleva Opit -palvelu, jota oppilaat käyttivät muissakin oppiaineissa.</p> <p>Kehittämishankkeeni kokeilu onnistui, mutta toi esille myös käytännön asioita, joihin kannattaa paneutua siirryttäessä seuraavaan vaiheeseen. Kokeilun edetessä syntyi lukuisia kehittämisideoita miten TET – raportointia voisi kehittää, jotta sitä olisi mahdollisuus tarkastella sekä opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta että ammatinvalinnan. Myös tiedon jakaminen oppilaan omista työkokemuksista toisille olisi merkityksellistä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Työelämään tutustuminen, TET, tietotekniikka		
Muut tiedot		

Author(s) Vinkka Annikka	Type of Publication Development project report	
	Pages 18	Language Finnish
	Confidential ☐ Until 31.12.2009	
Title The TET in the Net. The experiment of writing the TET report and self evaluation in the Opit network environment for the 8 th and 9 th grades during the term 2006 -2007.		
Degree Programme Teacher Education Collage, Vocational Study Counsellor Education		
Tutor(s) Virtanen Riitta		
Assigned by		
Abstract Writing the working-life period (TET) report is not the most fascinating part of the working practice, but the working with the computer is much more fun, in my development project I decided to put these parts together. The goal of my development project was the experiment of writing the TET report and self evaluation in the network environment. The experiment happened in the West Park School in Kokkola 2006 – 2007. The 9 th grades wrote reports and self evaluation (80% of the class) and the 8 th grades made only self evaluation (85% of the class). Before the TET report has been written in the Finnish language lessons, in this case I use the distractions which have been used before but now they were connected with network environment. The network environment was the OPIT, which the students has been used also in the other subjects. The experiment of my development project was successful, but it also showed some practical issues, which needs to be improving before the next step. During the experiment there were a lot of new ideas how to develop the TET reporting, so it would give more opportunities to observe the goals of national curriculum and vocational selection. Also the information from other students working experiments is valuable.		
Keywords The working- life period, TET, information technology		
Miscellaneous		

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Ammatinvalinnan vaikeus	2
3. Työelämään tutustuminen	4
3.1 TET:n toteuttaminen	5
3.2 Työnantajana TET:ssä	6
4. Verkkopedagogiikka	7
5. Opit – verkkoympäristö	8
5.1 Kokeilun toteutus Opit – verkkoympäristössä	8
5.2 Käytännön järjestelyt	9
6. Käytännön kokemuksia	13
6.1 Kehittämishaasteita	14
7. Pohdinta	15
Lähteet	17

1. Johdanto

Miten saada mahdollisimman paljon hyötyä työhön tutustumisjaksolta (TET) on varmasti ikuisuuskyseminen. Oppilaanohjaaja haluaisi varmasti, että oppilas saisi selkeytettyä omia ajatuksiaan siitä, mihin tulevaisuudessa olisi mahdollista suuntautua, työjakso avaisi silmiä työelämästä ja siihen vaadittavasta koulutuksesta, mutta myös näyttäisi niitä työelämän huonompiakin puolia. Tärkeää olisi myös, että näitä tietoja välittyisi toisille oppilaille, jotta jokainen voisi oppia välillisesti toisten oppilaiden työpaikoista. Nämä tavoitteet asettavat työhön tutustumisjaksolle suuria ja pieniä haasteita; miten raportti työjaksosta tulisi helposti ja miten se olisi helppo myös muiden lukea ja/tai arvioida.

Työhön tutustumisjakso (TET) on monelle koululaiselle ensimmäinen kosketus työelämään ja siksi sen vaikutusta nuoren päätöksiin tulevaisuudestaan ei tulisi aliarvioida. Myös monet koulutuksen keskeytyksistä johtuvat vääristä valinnoista, joita voitaisiin mielestäni ehkäistä myös TET:n avulla.

Raportin ja itsearvioinnin tekeminen TET:n jälkeen on ollut osalle oppilaista varsin vaikeaa ja oppilaanohjaaja on saanut pahimmissa tapauksissa metsästää niitä viikkoja tai jopa kuukausia toistensa perään. Tästä lähti kehysprojektini ajatus, miten hyödyntää tietotekniikkaa ja verkossa työskentelyä TET:n palautteen tekemiseen. Kehittämishankkeeni on osa ohjauksen oppimisprosessia.

Kehittämishankkeeni tavoitteena on kokeilla TET -raportoinnin ja itsearvioinnin toteuttamista verkossa. Raportointi työhön tutustumisjaksosta on ollut joinakin vuosina vaihtelevaa, vaikka se on katsottu osaksi äidinkielen kurssia, eikä itsearviointia ei ole toteutettu aikaisemmin kirjallisena.

Tämän kehittämishankkeen kokeilu tehtiin Länsipuiston koulussa Kokkolassa lukuvuonna 2006 – 2007.

2. Ammatinvalinnan vaikeus

Oman tulevaisuuden (koulutuksen ja uran) suunnittelu on ihmisen elämänvaiheisiin integroitava ja alati muuttuva prosessi, johon vaikuttavat taloudelliset, yhteiskunnalliset, historialliset, poliittiset ja tekniset muutokset. Kiinnostusten kohteiden, tavoitteiden ja arvojen pohtiminen voi olla ajankohtaista useasti eri elämänvaiheissa. (Vuorinen 2006, 34.)

Vuorinen (2006) toteaaakin, että yksi keskeinen elementti valintojen maailmassa on itsetuntemus, joka käsittää tietoisuuden omista kiinnostuksen kohteista, kyvyistä ja arvoista. Koulutusta ja ammatinvalintaa tehtäessä oppilaan olisi osattava yhdistää tietämys omasta itsestä, kiinnostuksestaan ja arvoistaan kaikkeen siihen informaatioon, mitä hänelle tarjotaan. (Vuorinen 2006, 37.) Työelämään tutustumisjakso antaa mahdollisuuden saada konkreettisia kokemuksia ja soveltaa jo opittuja taitoja ja tietoja käytännön työelämässä. Tietämys konkretisoituu kokemusten kautta (Lerkkanen 2002, 23).

Perusopetuksessa usein peräänkuulutetaan tilannesidonnaista oppimista mitä tapahtuukin erityisesti taito- ja taideaineiden parissa. Lehtisen mukaan (1997) tilannesidonnainen oppiminen painottaa sitä, että oppiminen liittyy olennaisesti sosiaaliseen kulttuuriseen tilanteeseen. Oppiminen tapahtuu kulttuurille ominaisiin toimintoihin ja käytäntöihin. Tällöin suurin osa tiedosta ja osaamisesta on merkityksellistä vain, jos sen voi liittää niihin tilanteisiin, jossa ne on opittu. Kuitenkin äärimmäinen käsitys oppimisen tilannesidonnaisuudesta voi johtaa helposti ajatukseen, että oppiminen kulkee aina konkreettisista kokemuksista yleistyksiin. Käytännöllinen tieto on ts. suoraan soveltamiskelpoisista alkupe-
räisissä tilanteissa, mutta ei välttämättä kovin pysyvää tai helposti siirrettävissä. (Lehtinen 1997, 17–18.)

Yläkoulun haasteita ovat kullekin oppilaalle sopivan koulutusmahdollisuuden löytyminen, oppilaan oman kasvun tukeminen, erilaisten valintojen vaikutusten huomioiminen (perhe, kaverit), auttaminen vastuunottamisen kasvuun ja valintojen tekemiseen.

Lerkkanen ja Virtanen (2005) toteavat kaikkiin ikävaiheisiin yhteisenä kuuluva opinto-ohjauksen tavoitteen olevan syrjäytymisen estäminen. Koulussa epäonnistumisella ja jo siellä syrjäytyneellä on selvä yhteys myöhempään yhteiskunnalliseen syrjäytymiseen. Nuori voi reagoida vaikeuksiin alkamalla pinnaamaan koulusta, häiritsemällä muiden opiskelua tai muulla epäsosiaalisella käyttäytymisellä. Kun ilmenee epämääräisiä poissaoloja, koulumenestys heikkenee entisestään ja kierre on valmis. Tärkein keino vaikuttaa syrjäytymisen ehkäisyyn onkin varhainen puuttuminen. (Lerkkanen & Virtanen 2005, 37–39.)

Tulevaisuuden ennustaminen tarpeellisten ammattien osalta on kutakuinkin mahdotonta, vaikka ammattijärjestöt, työpaikat ja työnantajat sitä kovasti haluaisivatkin. Oikeaa lukumäärää opettajien, lääkäreiden tai sähkömiesten tarpeesta vuodelle 2050 ei ole. Samoin kuin ei ole tässä vaiheessa myöskään tietoa kuinka paljon määrättyjä aineita tulisi tuolloin opiskelijan osata, jotta olisi ”oikein” koulutettu astuessaan työelämään ja toimimaan yhteiskunnassa. (Pietikäinen 2006, 53.)

Ammatinvalinta monelle 16-vuotiaalle nuorelle ei ole aivan ongelmaton asia; kuinka nuori voi tietää, että valitsee ”oikein”? Ei varmasti tiedäkään. Juuri tässä mielestäni piileekin työelämään tutustumisjakson hienous, kokemusta voi hankkia itselle mielenkiintoisesta alalta tai pettyä työkokemukseensa, mutta jokainen hankittu työkokemus on varmasti tärkeä valintoja tehdessä. Ennen TET:iin lähtöä olisi hyvä, jos nuorella olisi jonkin verran tietoa eri ammateista, jotta hänellä olisi mahdollisuus saada mahdollisimman suuri hyöty työelämän tutustumisjaksolta. Tärkeää olisi myös, että oppilaan oma kiinnostus yritettäisiin toteuttaa mahdollisimman hyvin työpaikkaa valittaessa. Uskon, että onnistunut TET auttaa oppilasta ammatinvalinnassa, vaikka se oma työpaikka ei olisikaan ollut juuri siltä omalta alalta.

3. Työelämään tutustuminen (TET)

TET eli työelämään tutustuminen on peruskoulun opetussuunnitelmaan merkittävä toimintaa. Oppilaan näkökulmasta TET -harjoittelu toteutetaan koulun toimintaa määrittävien säädösten mukaan. Opetussuunnitelman perusteissa (2004) todetaan, että

- työelämään tutustumisjakso tulee järjestää koulutus- ja ammattivalintojen perustaksi, ja työn arvostuksen lisäämiseksi,
- oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimaansa tietoa ja kokemuksia,
- tavoitteena on, että oppilas oppii itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja.

(Peruskoulun opetussuunnitelma 2004.)

Työelämään tutustumisjaksojen aikana oppilaalla on mahdollisuus soveltaa koulussa oppimiaan taitoja ja kokeilee selviytymistään uudessa yhteisössä ja ympäristössä. Omakohtaiset työelämän kokemukset usein edistävät oppilaan itsetuntemusta ja sosiaalisia taitoja, syventävät työelämä tietoutta sekä tukevat oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista. Oppilaanohjauksen tavoitteita pyritään toteuttamaan työelämään tutustumisessa. (Taloudellinen tiedotustoimisto, 2006.)

Taloudellisen tiedotustoimiston tekemän nuorisotutkimuksen (huhtikuu 2008) mukaan nuorten suurin huolenaihe työelämään liittyen on oman alan löytäminen, väärälle alalle ajautuminen sekä opiskelupaikan saaminen. Nuoret halusivat saada enemmän kokemusta työelämästä koulun kautta kuin he nyt kokevat saavansa. TATin Nuorisotutkimus osoittaa, että työelämäkokemus on koululaisille tärkeä kokemus oman alan löytymisessä, vastaajista puolet koki TET -kokemuksen auttavan heitä alavalinnassa. (Taloudellinen tiedotustoimisto, 2008.)

4.1 TET:n toteuttaminen Länsipuiston koulussa Kokkolassa

Oppilaanohjaukseen yläkoulussa kuuluu työelämään tutustumisjaksot, jolloin oppilaalla on mahdollisuus hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä, sekä arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. (Kaupunkikohtainen opetussuunnitelma 2004.)

Kaikissa kouluissa opetussuunnitelma määrittelee, kuinka työelämään tutustuminen käytännössä toteutetaan. Koulussamme työelämään tutustuminen on järjestetty siten, että 7. luokkalaisilla on yksi työpäivä pareittain koulun ruokalassa. Tämä on todettu varsin hyväksi kokemukseksi, sillä kukin oppilas näkee, että ruoka valmistetaan meidän koulun keittiössä, se vaatii työtekoa ja ruokalassa täytyy aina siivota toisten jäljet ennen kuin seuraava koulu (lukio) tulee syömään sekä mitä kaikkea siihen liittyy, että sen ruuan kukin saa siihen eteensä. Tämä TET – päivä on vähentänyt selkeästi esimerkiksi sotkemista ruokalassa.

8. luokkalaiset ovat yhden viikon koulun ulkopuolella töissä ja 9. luokkalaiset kaksi viikkoa siten, että heillä on kaksi eri työpaikkaa. Työpaikkoja on tarjolla ns. koulun listalla tai oppilas voi hankkia paikan itse (Kaupunkikohtainen ops, 2004). Huoltajan työpaikassa saa olla vain kerran. Yleensä oppilaat ovat innokkaita lähtemään töihin ja kuitenkin varsin innokkaita palaamaan takaisin koulun penkille. Monelle työhön tutustumisjakso on ”avannut silmät” mitä haluaa tulevaisuudessa tai mitä ei missään tapauksessa halua tehdä.

Opetussuunnitelman lähtökohtana on ajatus siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman suuren hyödyn TET:stä. Kehittämistä mielestäni olisi työpaikan valintaperusteissa, miten oppilas saataisiin ymmärtämään miksi sinne TET:iin mennään ja mikä on sen tavoite. Ehkä enemmän mietittäisiin niitä omia tulevaisuuden haaveita tai tavoitteita, eikä niinkään sitä, että siellä on ”rento meno”, kenen kaverin kanssa sillä voi olla, tarjotaanko siellä hyvää syötävää jne. Mutta tässä tulee yleensä aikapula vastaan, joskus oppilaanohjalla ei ole edes yhtään oppituntia siinä jaksossa sille luokalle, joka pitäisi lähettää työhön tutustumisjaksolle. Eli käytännössä ohjaus saattaa tapahtua hätäisesti

jollakin toisella ainetunnilla ja välitunneilla. Tämä vaihtelee vuosittain samoin kuin TET – jaksojen paikat vaihtelevat kaupungin sisällä ja ne ratkaistaan yleensä vasta kesällä, missä vaiheessa kukin koulu saa pitää TET viikkonsa.

Oppilaan oma kiinnostus TETiin olisi hyvä saada jo etukäteen heräämään jo esimerkiksi eri ammatteihin tutustuttaessa (Ops, 2004). Kuitenkin työpaikkojen rajallinen määrä asettaa haasteita kaikkien kiinnostuksen toteutumiseksi ja erilaisten työpaikkojen määrän kasvattaminen taas edellyttää lisääntyviä yhteistyövaatimuksia koululle ja yritys-elämälle. Hyvällä TETin jaksolla voidaan kuitenkin auttaa konkreettisesti koulutussuunnitelmissa epäröivää nuorta.

4.2 Työnantajana TET:ssä

Tutustumisjaksoon osallistuva oppilas on koululainen, jolloin hänelle ei muodostu työsuhdetta eikä makseta palkkaa. Työaika on kuusi tuntia päivässä. Oppilaalla on mahdollisuus tutustua ja osallistua eri työtehtäviin. Oppilaan on tarkoitus perehtyä työpaikan sääntöihin, ammattialoihin sekä työturvallisuuden sekä oppilaan tukena työpaikalla tulee olla joku työpaikan työntekijöistä. (Taloudellinen tiedotustoimisto, 2008.)

TET – paikka on yritykselle hyvä mahdollisuus markkinoida omaa alaansa ja yritystään tulevaisuuden työvoimalle ja samalla vaikuttaa nuoren uravalintasuunnitelmiin. TET:läisen kautta yrityksellä on mahdollisuus myös saada tietoa siitä, millaista on tulevaisuuden työvoima ja ottaa esimerkiksi vastaan uusia ideoita. (Taloudellinen tiedotustoimisto, 2008.)

Työelämää tutustumisjaksoa määrittelee myös laki ja asetus nuorista työntekijöistä (998/1993), jossa lakia sovelletaan työhön, jota alle 18-vuotias henkilö (*nuori työntekijä*) tekee työ- tai virkasuhteessa. Laki sisältää mm. työhön ottamisen, työsopimuksen, työajan, opetuksen ja ohjauksen. Lakiin liittyvä asetus luettelee nuorille sopivat kevyet työt ja antaa esimerkkejä nuorille vaarallisista töistä. (A 14.2.2002/128.)

4 Verkopedagogiikka

”Verkko” on perinteinen suomenkielinen sana, jolla on ollut selkeä merkitys. Puhuttaessa kalaverkosta ei ole ollut vaikeuksia ymmärtää sanan konkreettista merkitystä, teknologian kehittyessä verkko-sana on kuitenkin saanut uudenlaisia merkityksiä mm. sähkö- ja puhelinverkon. Tietoyhteiskunnassa ”verkko” on sisällöltään monimutkaisempi, ensinnäkin se antaa mahdollisuuden eri puolilla maailmaa olevien tietokoneiden välisen tiedon siirron ja toiseksi tiedot, organisaatiot ja yksittäiset ihmiset voivat muodostaa erilaisia, uusia yhteenliittymiä. (Lehtinen 1997, 5.) Verkostumisen suurimpina etuna pidetään ajasta ja paikasta riippumattomuus.

Koulussa perinteisten opetustapojen rinnalle on noussut muita medioita, jotka vaikuttavat oppilaiden tiedolliseen ja taidolliseen kehitykseen. Tämä asettaa myös uusia haasteita mm. koulutuksen organisointiin. Koulun haasteena onkin löytää keinot, jolla se voi vastata uusiin osaamisen haasteisiin ilman, että se vaarantaa perinteistä tehtäväänsä. (Lehtinen 1997, 6-7,13.) Myös opetusministeriö on asettanut tulevaisuuden tavoitteeksi tietoverkkojen monipuolisen käytön opiskelussa ja opetuksessa. (Opetusministeriö, 2008.)

Usein verkko-opiskelu käsitetään tietoverkon (Internetin) hyödyntämistä opiskelussa, kuitenkin verkkoa voidaan käyttää myös tiedon jakamiseen, etsimiseen ja vuorovaikutukseen. Tässä kehityshankkeessa on tarkoitus toimia oppilaitoksen omassa verkossa, johon on esimerkiksi mahdollisuus tiedonhaku-tehtäviä Internetistä.

Opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian toimeenpanosuunnitelmassa (1999) yhdeksi painopistealueeksi on kirjattu tietoverkkojen monipuolinen käyttö opiskelussa ja opetuksessa 2000-luvulla. Myös opetussuunnitelmassa (2004) oppilaanohjauksen osalta on yhdistetty viestintä- ja medialukutaito sekä ihminen ja teknologia. Käytännössä tämä tarkoittaa nuoruuteen, koulutukseen ja työelämään liittyvien aiheiden ja tietojen etsimiseen, tutkivaan tarkasteluun ja selektiiviseen käyttöön ohjaavaa toimintaa Hakupalveluiden ja keskeisten sivustojen käytön opettelu antaa tulevaisuuden työväli-

neitä käyttää tietoverkkoja omien tarpeiden mukaisesti myös perusopetuksen jälkeen. (Ops, 2004.)

5 Opit -verkkoympäristö

Opit -palvelu on WSOY:n kehittämä ja ylläpitämä sähköisen oppimisen kokonaispalvelu, joka on suunniteltu oppilaitosten tarpeisiin. Kokonaispalveluna sähköisen oppimisympäristön käyttöönotosta ja tietotekniikan hyödyntämistä oppimisessa ja opetuksessa pyritään tekemään mahdollisimman helppokäyttöistä. Palvelun käyttö edellyttää internet-yhteydellä varustetun tietokoneen. Opit -palvelu on ns. suljettu ympäristö, jossa jokaiselle palvelun käyttäjälle luodaan palvelun käyttöönoton alussa henkilökohtainen käyttäjätunnus ja salasana. Palvelun käyttö on kunnalle (/koululle) maksullista. (Opit -palvelu, 2006.)

Koulussamme Opit -palvelu on ollut käytössä oppilailla syksystä 2006 alkaen. Opettajille on annettu koulutusta palvelun käyttöön keväällä 2006.

5.1 Kokeilun toteuttaminen Opit -verkkoympäristössä

Opit – verkkoympäristössä voi opettaja määritellä ajan jolloin tehtävät voi tehdä, samoin kuin kenellä on mahdollisuus lukea oppilaan tuotokset. Opettaja ja oppilas voivat siten seurata henkilökohtaisen oppimishistorian avulla oppilaan oppimisprosessin kulkua käyttäen erilaisia viestintä ja kommunikointityökaluja.

Aikaisemmin TET -raportti on tehty koulussamme äidinkielen tunnilla työhön tutustumisjakson jälkeen (yksi äidinkielen kurssin tehtävä) ja tarkastuksen jälkeen ne on palautettu opinto-ohjaajalle luettavaksi. Nyt Opit -verkkoympäristössä käyttöoikeudet (oppilaanohjaaja ja äidinkielenopettaja)

säilyvät samoina. Itsearviointi tulee lisänä aikaisempaan raporttiin ja se osa toteutetaan monivalintatehtävänä.

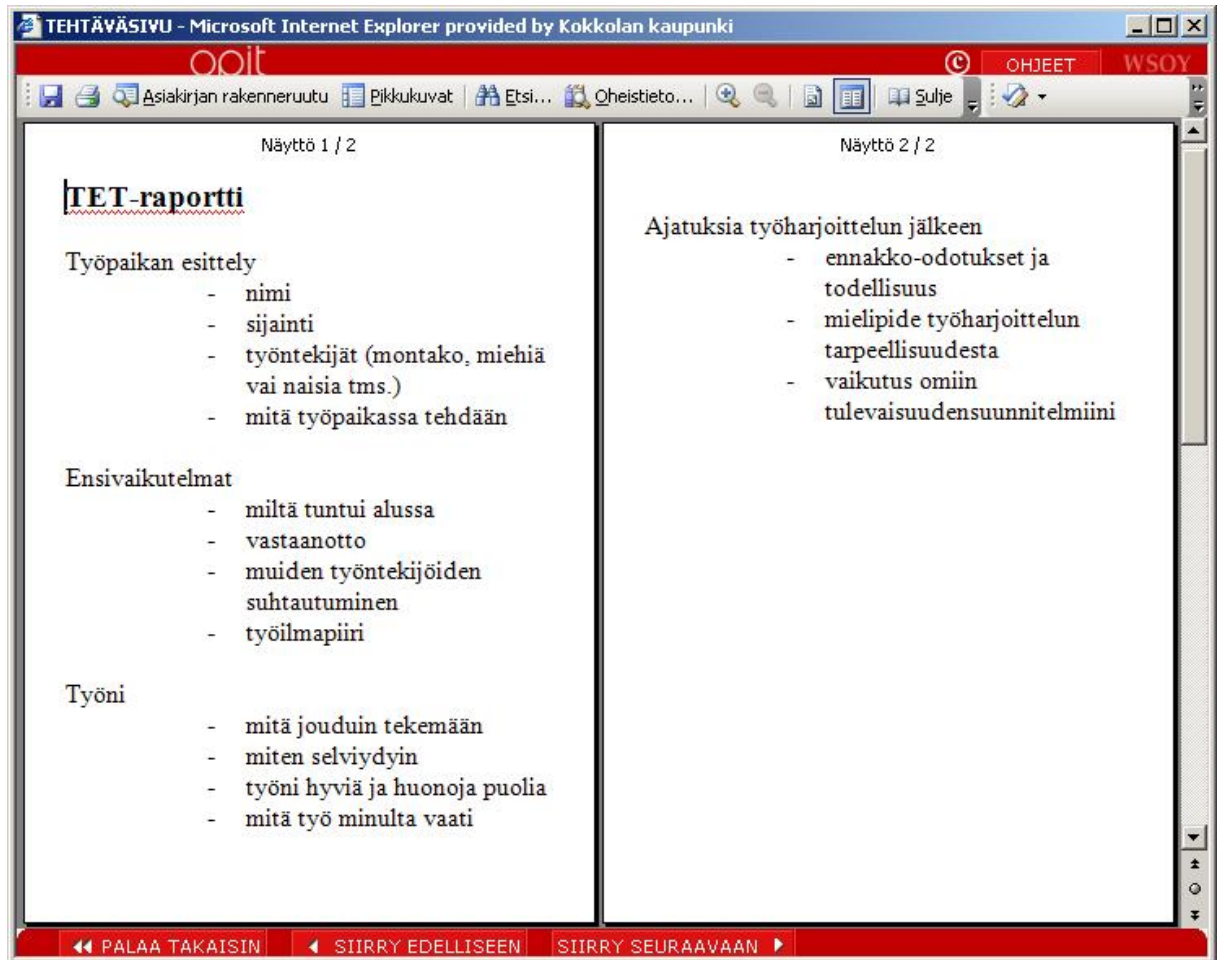
5.2 Käytännön järjestelyt

Tutkimusjoukkona ovat 8. – 9. luokan oppilaat, jotka ovat työhön tutustumisjaksolla. Yhdeksänluokkalaisten TET järjestettiin syksyllä 2006 ja kahdeksaluokkalaisten keväällä 2007. Oppilaita oli yhteensä 186, joista 8. luokalla 83 oppilasta ja 9. luokalla 99 oppilasta. Yhdeksännellä luokalla TET jakso on kaksi viikkoa ja oppilas on kahdessa eri työpaikassa. Kahdeksaluokkalainen on työssä viikon ajan.

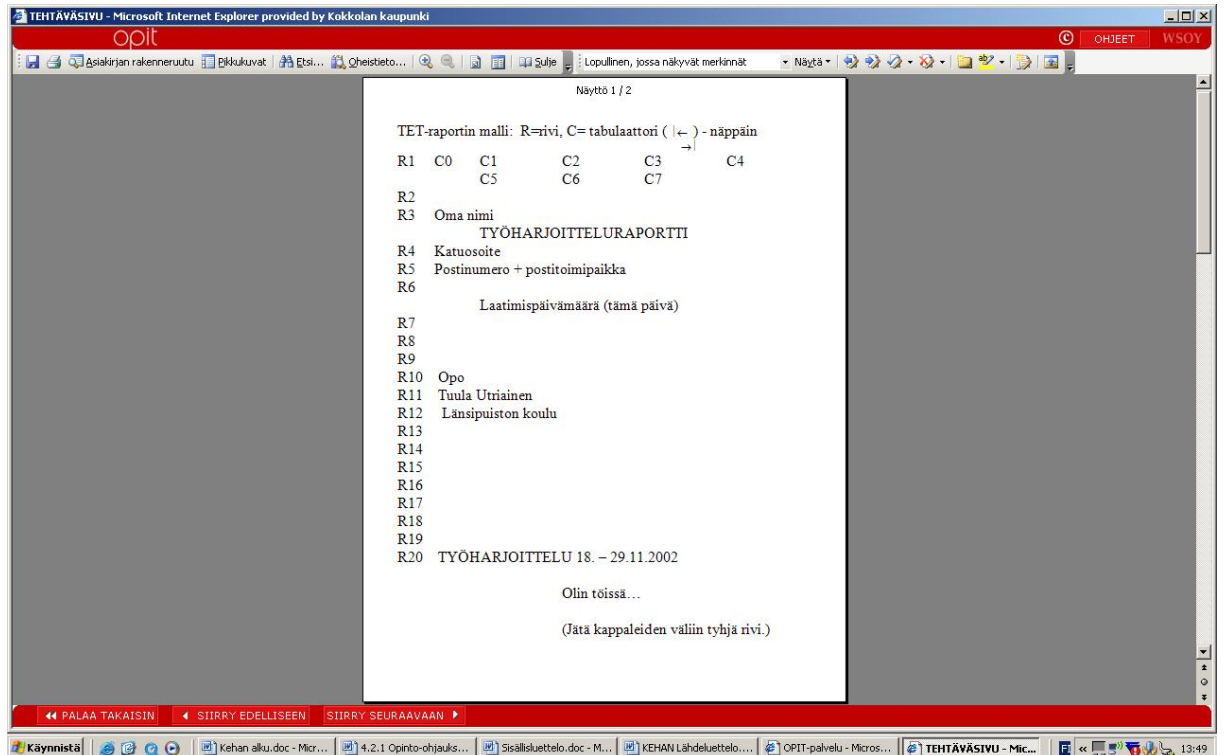
Yhdeksäisluokkaiset tekevät opit -verkkoympäristössä raportin ja itsearvioinnin ensimmäisen työhön tutustumisjakson jälkeen. 8. luokkalaiset tekevät itsearvioinnin.

Opit-palveluun liitettiin samanlainen raportin kirjoitusohje kuin oli ollut käytössä 9. luokkalaisilla aikaisemminkin äidinkielellä:

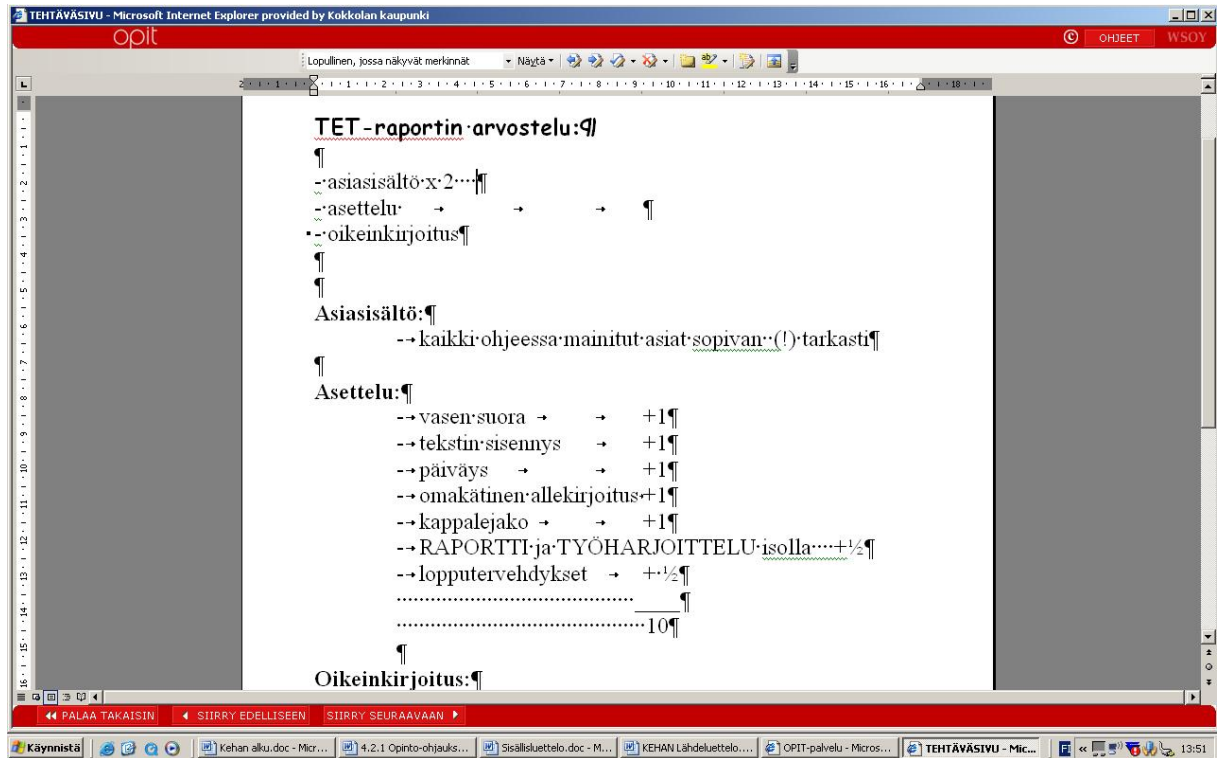
1. Mitä raportin tuli sisältää (kuva 1)
2. Kirjoitusohjeet, asiakirjamalli (kuva 2)
3. TET -raportin arviointi (kuva 3)
4. Itsearviointi (kuva 4).

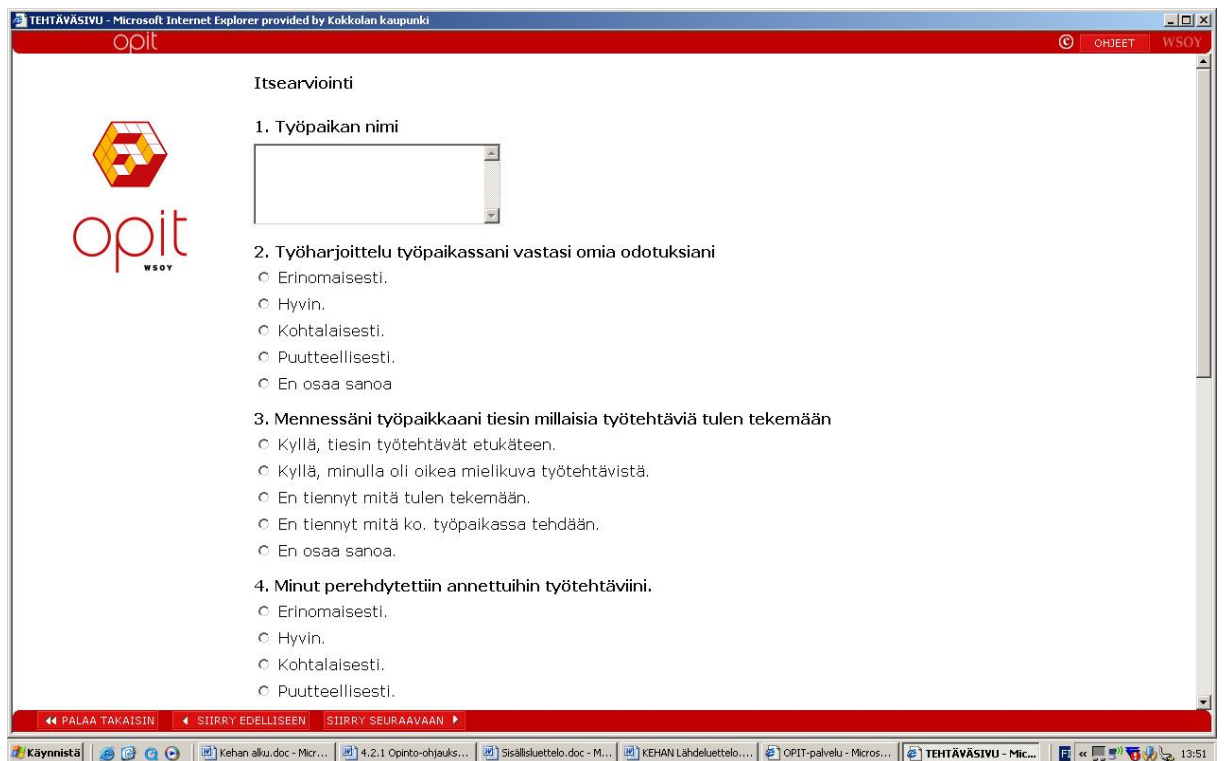
Kuva 1. TET –raporttiin sisältyvät asiat

Kuva 2. Asiakirjamalli

Kuva 3. TET – raportin arviointi

Kuva 4. Itsearviointi

8. luokkalaisilla oli mukana vain itsearviointi (kuva 5 ja 6).

TEHTÄVÄSIVU - Microsoft Internet Explorer provided by Kokkolan kaupunki

opit

OHJEET WSOY

Itsearviointi

1. Missä olit työhöntutustumisjaksolla töissä ja mitkä olivat työtehtäväsi?

2. TET-jakso työpaikassasi vastasi omia ennakko-odotuksiasi

- Erinomaisesti.
- Hyvin.
- Kohtalaisesti.
- Ei ollut ollenkaan sellaista kuin olin kuvitellut.
- En osaa sanoa.

3. Mennessäsi TET-paikkaan tiesin millaisia työtehtäviä tulen tekemään

- Kyllä, tiesin työtehtäväni etukäteen.
- Kyllä, minulla oli oikea mielikuva siitä millaisia tehtäviä teen.
- En tiennyt mitä työtehtäviä teen.
- En tiennyt mitä ko. työpaikassa tehdään.
- En osaa sanoa.

4. Minut perehdytettiin työtehtäviini

- Erinomaisesti.
- Hyvin.
- Kohtalaisesti.
- Puutteellisesti.

← PALAA TAKAISIN SIIRRY EDELLISEEN SIIRRY SEURAAVAAN →

Käynnistä Kehän alku.doc - Micr... 4.2.1 Opinto-ohjauks... Sisällsluettelo.doc - M... KEHAN Lähdeluettelo... OPIT-palvelu - Micros... TEHTÄVÄSIVU - Mic... 13:53

Kuva 5. Itsearviointi

TEHTÄVÄSIVU - Microsoft Internet Explorer provided by Kokkolan kaupunki

opit

OHJEET WSOY

7. Arvioi omaa käyttäytymistäsi työpaikalla

- Käyttäydyin erinomaisesti.
- Käyttäydyin hyvin.
- Käyttäydyin kohtalaisesti.
- Käytöksessäni olisi ollut parannettavaa.
- En osaa sanoa.

8. TET-jakso on mielestäni

- Hyvä, koska näkee millaista työelämässä on.
- Hyvä, kun voi työskennellä itseään kiinnostavassa työpaikassa.
- Tarpeetonta, olisi parempi olla sama aika koulussa opiskelemissa.
- Hyvä, kun voi nähdä mitä ei ainakaan halua "isona" tehdä.
- Hyvä, kun siitä voi saada ajatuksia jatko-opiskeluun

9. Mitä asioita koulussa pitäisi harjoitella ennen 9. luokan TET:ä?

10. Millaisia muutoksia tai parannusehdotuksia sinulla on ensi vuoden (9. luokan) TET-jaksolle?

Valmis

← PALAA TAKAISIN SIIRRY EDELLISEEN SIIRRY SEURAAVAAN →

Käynnistä Kehän alku.doc - Micr... 4.2.1 Opinto-ohjauks... Sisällsluettelo.doc - M... KEHAN Lähdeluettelo... OPIT-palvelu - Micros... TEHTÄVÄSIVU - Mic... 13:54

Kuva 6. Itsearviointin loppuosa

6 Käytännön kokemuksia

Opit – verkkoympäristössä ei ollut käytettävissä raportin pohjamallia, ja vaikka oppilailla oli selkeä raportin kirjoitusohje, vaikeuksia syntyi nimenomaan raportin mallin säilyttämisessä. Osa päättikin toteuttaa raportin kirjoittamisen Win-Word: lla ja sen jälkeen he siirsivät valmiin raportin omalle tehtäväsivulleen. Tämä onnistui myös hyvin. Opit – verkkoympäristössä on käytettävissä valmiit pohjat mm., mutta valitettavasti suoranainen raportin malli puuttui ainakin kokeilun aikana.

Toinen vaikeus oli sisäinen tiedonsiirto, joka johtui monen opettajan järjestelmästä ja aiheutti mielestäni oppilaiden kannalta kahdeksannella luokalla monenlaista ohjeistusta TET – jakson arvioinnista. Tämä seikka on kuitenkin korjattavissa paremmalla tiedottamisella ja tehtäväjaolla.

Kahdeksaluokkalaista itsearvioinnin teki 85 % oppilasmäärästä. Yhdeksäluokkalaisista itsearvioinnin ja raportin kirjoitti oppilasta 80 %. Vastausprosenttia pienensivät poissaolojen lisäksi yhden 9. luokan puuttuminen tutkimuksesta.

Mielestäni tämä on hyvä tulos, vaikka se edellyttikin sekä äidinkielten opettajien ja oppilaanohjaajien aktiivista osallistumista. Tulevaisuudessa tarkoituksen mukaista olisi, että oppilas tekisi itsearvioinnin joko kotonaan tai koulussa oma-aloitteisesti mahdollisimman pian TET:n päättymisen jälkeen samoin kuin raportin voisi tehdä itsenäisesti.

Tässä kehityshankkeessa ei selvitetty erikseen miten oppilaat suhtautuivat Opit:ssa tehtävään raportointiin ja itsearviointiin, vaan tavoitteena oli kokeilla miten TET- raportin ja itsearvioinnin tekeminen sujuu Opit -palvelussa.

6.1 Kehittämishaasteita

Kehityshankkeen myötä syntyi myös muutamia kehitysideoita TET -raportin parantamiseksi:

- Opit-palveluun tulisi saada selkeä raportti-malli samaan tapaan kuin siellä on esimerkiksi uutisen, esseen, tarinan ja html-editorin malli.
- Lisäyksenä päiväkirjanpito, johon oppilaanohjaaja voisi lisätä erityistehtäviä kullekin päivällä esimerkiksi työntekijän haastattelun.
- Mahdollisuus reaaliaikaiseen palautteeseen ohjaajan ja oppilaan välille, esimerkiksi netin tai puhelimen avulla.
- 8. luokkalaisille tehtäväksi työhön kuuluvan koulutusväylän selvittäminen ja/tai tehtäväkuva esim. koulutusnetin avulla.
- Oppilaille mahdollisuus tehdä esimerkiksi yhteinen verkkotehtävä
- Työkokemusten jakaminen oman ryhmän kanssa kommentointi mahdollisuudella/ tehtävällä.

Positiivisten työkokemusten kertominen toisille oppilaille ja oppilaiden hyvä osallistuminen kokeiluun olivat mielestäni tämän kokeilun parhaita puolia, joita kannattaa ehdottomasti hyödyntää myös tulevaisuudessa.

Kehittämisen ohella on myös mielestäni tärkeää, että kaikki oppilaat tekevät samanlaisilla ohjeistuksilla raportoinnin ja osallistuvat palautekeskusteluihin, vaikka nyt osallistumisprosentit olivatkin korkeat (85 % 8.lk ja 80 % 9.lk), kaikki oppilaat eivät silti olleet samanlaisessa asemassa.

Opettajien yhteistyön ja tiedottamisen merkitys korostui ja asetti myös vaatimuksia, mutta pääsääntöisesti positiivisessa mielessä.

Koska Opit – verkkoympäristöä on mahdollisuus oppilaiden käyttää myös kotoa käsin, ammatinvalintaan liittyviä verkkotehtäviä voi kytkeä lisätehtäviksi tai integroida jonkin toisen aineet kanssa tehtäviksi yhteistehtäviksi, esimerkiksi äidinkieli, historia, terveystieto jne.

7 Pohdinta

”Saada TET:stä irti kaikki mahdollinen hyöty!”, siinä on haastetta sekä oppilaalle että oppilaanohjaajalle. Kehittämishankkeeni lähtökohta on ollut kokeilla TET -raportointia verkossa ajatuksella, että sen avulla on mahdollisuus tehdä raportointi oppilaalle mielekkäämmäksi, sekä myös tulevaisuudessa kehittää raportointimallia edelleen ja siten laajentaa TET:n hyödyllisyyttä ammatinvalinnassa.

Opetussuunnitelman perusteissa (2004) työhön tutustumisjakson tavoitteiden mukaisesti TET tulee järjestää koulutus- ja ammattivalintojen perustaksi, työn arvostuksen lisäämiseksi, ja oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimaansa tietoa ja kokemuksia. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja (Ops 2004). Näiden tavoitteiden toteutuminen tulisi mielestäni näkyä jollain tasolla TET -raporteissa. Oppilas ei lähde kuitenkaan TETiin Opsin tavoitteita miettien, vaan hakemaan kokemuksia työelämästä. Tällöin raportointi on oiva keino kertoa miten Opsin tavoitteet kussakin työpaikassa toteutuvat ja samalla oppilaalla on mahdollisuus kriittisesti tarkastella omia kokemuksiaan ja parhaimmassa tapauksessa välittää näitä kokemuksiaan myös toisille oppilaille.

Tietotekniikasta on tullut osa vallitsevaa koulutyötä ja oppilaat ovat varsin halukkaita myös käyttämään tietokoneita erilaisten tehtävien toteuttamisessa. Koulussamme käytössä oleva Opit – palvelu myös antaa työvälineet sekä ohjaajalle että oppilaalle tehtävien toteuttamiseen, että myös niiden muuttamiseen ja päivittämiseen tulevaisuudessa.

Kehitysraporttini kokeilu tehtiin lukuvuonna 2006 - 2007 Länsipuiston koulussa Kokkolassa 9. luokkalaisilla raportin ja itsearviointin muodossa ja 8. luokkalaisilla itsearviointina Opit -verkkoympäristössä. Kehittämishankkeeni kokeilu onnistui, mutta toi esille myös käytännön asioita, joihin kannattaa paneutua siirryttäessä seuraavaan vaiheeseen, nyt kokeilussa on sekä hyviä että huonoja kokemuksia. Hyvin mielestäni onnistui oppilaiden osallistuminen ja raportointi, huonoa oli sen sijaan Opit -verkkoympäristössä raportti-mallin puuttumi-

nen sekä informaatiokatkot koulun sisällä. Erityisen hyvänä pidin lukuisten kehittämisajatusten syntymistä työn edetessä, vaikka niitä ei vielä tässä vaiheessa päässytäkään toteuttamaan.

Tulevaisuudessa yksi kokeilemisen arvoisia raportoinnin kokeilemismuotoja voisi olla puhelin käyttö yhdessä netin kanssa tai puhelimella ainoastaan. Tämän päivän koululaiset ovat erinomaisia puhelimen käyttäjiä ja tekstiviestien lähettäjiä, mitä taitoa mielestäni kannattaisi hyödyntää. Tällä hetkellä puhelimella tehtäviä työssä oppimisraportoinnin kokeiluja on ollut ammatillisissa oppilaitoksissa, mutta uskon sen olevan kokeilemisen arvoista myös perusopetuksessa.

Työhön tutustumisjakson aikana oppilas saa arvokasta työkokemusta, hän saa myös bonuksena itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja, löytää selviytymiskeinoja tulevaisuuteen. Kun tämän kaiken lisäksi saa konkreetista apua omaan ammatinvalintaansa ja koulutussuunnitelmiinsa, niin TET on täyttänyt ne tavoitteet, jotka sille on asetettu!

Lähdeluettelo

A 14.2.2002/128. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta.

[Http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020128](http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020128). 10.8.2006

Kaupunkikohtainen opetussuunnitelma. 2004.

www.kokkola.fi/sivistystoimi/perusops/kaupkohtvrallinen.doc. 10.10.2007

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000 – 2004. 1999. Helsinki: Opetusministeriö.

Lehtinen, E. 1997. Verkkopedagogiikka. Helsinki: Edita:.

Lerikkanen, J. 2002. Koulutus ja uravalinnan ongelmat. Koulutus- ja uravallinnan tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset sekä niiden yhteys ammattikorkeakouluopintojen etenemiseen ja opiskelijoiden ohjaustarpeeseen Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 14.

Lerikkanen, J. & Virtanen R. 2005. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus.

2005. Toim. J. Lerikkanen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Opetusministeriö. 2008. Tieto ja neuvontapalvelut.

[Http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/tieto_ja_neuvontapalvelut/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/tieto_ja_neuvontapalvelut/?lang=fi). 3.8.2008.

Opit –palvelu 2006. [Http://opit.wsoy.fi/login/amm_0.htm?ml=0](http://opit.wsoy.fi/login/amm_0.htm?ml=0). 5.5.2008.

Pietikäinen S. 2006. Mihin Suomi kouluttaa? Opettajalehti nro 37/2006

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2004. 2004. Helsinki: Opetushallitus.

Taloudellinen tiedotustoimisto.2006. TET. [Http://www.tat.fi/tet/](http://www.tat.fi/tet/) 10.8.2006

Taloudellinen tiedotustoimisto.2008. Nuoret huolissaan alan löytymisestä.

[Http://www.tat.fi/tat/fi/www/tat_lyhyesti/ajankohtaista/nuoret_huolissaan_alan_loytymisesta/](http://www.tat.fi/tat/fi/www/tat_lyhyesti/ajankohtaista/nuoret_huolissaan_alan_loytymisesta/) .5.8.2008.

Taloudellinen tiedotustoimisto. 2008. Työelämään tutustumisjakso tet.
http://www.tat.fi/tat/fi/www/koulut/tyoelamaan_tutustumisjakso_tet/tet_yrityksille_ja_tyonantajille/ 5.8.2008.

Vuorinen, R. 2006. Internet ohjauksessa vai ohjaus internetissä? Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.